Hallintovaliokunnan kuuleminen 30.9.2026

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

SAMOK

Hyvinvointipolitiikan
erityisasiantuntija

Jere Tapio

jere.tapio@samok.fi

puh. 0407609463

SAMOKin yleiskuva tilanteesta

- EU- ja ETA-alueen ulkopuolisten korkeakouluopiskelijoiden kohtaamat toimeentulohaasteet ja haavoittuvuus mm. työperäiselle hyväksikäytölle ovat todellinen ongelma. Jaamme lakiesityksen tavoitteen kansainvälisten opiskelijoiden taloudellisen kestävyyden varmistamisesta
- Esityksessä esitetty mittakaava (330 herätettä, 37 000 hakemusta) nähdäksemme osoittaa, ettei ryhmän kohdalla kyse ole laajamittaisesta pyrkimyksestä hyväksikäyttää sosiaaliturvajärjestelmää, vaan puutteellisista lähtötiedoista/harhaanjohtamisesta hakuvaiheessa, yllättävistä inhimillisistä kriiseistä sekä haastavasta työllisyystilanteesta.
    - Täysikatteellinen lukukausimaksu on ehtona opintojen suorittamiselle ja 45op/lukuvuosi puolestaan ehtona oleskeluluvalle
    - Taloudellinen insentiivi saapua opiskeluperustaisella oleskeluluvalla Suomeen sosiaaliturvan vuoksi jo valmiiksi hyvin pieni

SAMOKin näkökulmasta positiivista esityksessä:

- Lapsen edun perusteella tapahtuvan tapauskohtaisen harkinnan, sekä nk. “kohtuuttomuuslausekkeen” lisääminen perusteiksi olla epäämättä oleskelulupaa toimeentulotuki-tilanteissa.
  - Helpottaa tilannetta myös suhteessa PL 19§
- Ei erillistä tiedonjaon rajapintaa Migrin ja Kelan välille
  - Ilmiön mittakaavaan nähden perusteettoman korkea kustannus tietoteknisen toteutuksen osalta

SAMOKin näkökulmasta esityksen haasteina:

- Esityksessä on lausuntopalautteen pohjalta luotu kohtuullisuusharkinnan kriteeristöä, mutta sen tavoitteena edelleen lähtökohtaisesti luoda pelotteita tai esteitä viimesijaiseen tukimuotoon turvautumiselle
  - SAMOKin näkökulmasta ongelmallista suhteessa PL 19§ ja PL 22§ kanssa
- Lakiesityksen kohteena oleva ryhmä erityisen haavoittuvaisessa asemassa: Harhaanjohtavan koulutusmarkkinoinnin kohteina usein puutteellisin tiedoin toimeentulon edellytyksistä, sekä kärjistyen jopa ihmiskauppaan
  - Nyt esitettävällä lailla lisätään haavoittuvaisessa asemassa olevan ryhmän paineita pidättäytyä varsinaisen sosiaaliturvan tai edes sosiaalineuvonnan hakemisesta välttääkseen oleskelulupaa koskevan harkintaprosessin
    i. Työperäiseen hyväksikäyttöön puuttuminen, opiskeluedellytysten tukeminen ja taloudellisen toimintakyvyn vahvistaminen liki mahdotonta, jos ilmiö pusketaan “marginaaliin”

Muita näkökulmia toimeentulon vahvistamiseen:

- Työmarkkina-asema, työelämätaidot
  - Ammattikorkeakouluissa jopa kotimaisille opiskelijoille riittämätön määrä harjoittelumahdollisuuksia. Kansainvälisille opiskelijoille harjoittelupaikkojen, saati työpaikkojen saaminen vielä kertaluokkaa haasteellisempaa
    i. Selvitettävä mahdollisuutta tukea harjoittelupaikkojen syntymistä
    ii. Useissa kaupungeissa (esim. Tampereella) kokeiltu työllistämisseteliä kansainvälisille osaajille - selvitettävä kansallista pilottia tähän
- Apurahakannat
  - Täysikatteellisten lukukausimaksujen myötä tarve apurahakannan muodostamiselle kriittinen. Nyt tarjoajat ovat levällään ja seassa on myös suoranaisia huijauksia -> Yhtenäinen kansallinen tietokanta helpottaisi talouden suunnittelemista jo ennen Suomeen saapumista.

samok.fi | @samok_fin

Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK

Finlands studerandekårers förbund

National Union of Students in Finnish Universities of Applied Sciences